

Prominenten uit de Protestantse Kerk in Nederland maken zich zorgen over de dialoog van de kerk met de islam. Praten met moslims kan altijd, vinden zij, maar je moet niet doen of er geen verschillen zijn.

'Kerk verliest eigenheid in dialoog met moslims'

Moslims en niet-moslims eten samen ter gelegenheid van ramadan.

FOTO HH

Emiel Hakkenes

Iftarmaaltijden om na zonsondergang samen het vasten te breken, gespreksavonden met lekkernijen en zoete thee – de islamitische vastenmaand ramadan lijkt hét moment voor een dialoog tussen christenen en moslims. Maar dat is niet zonder risico's, schrijven bezorgde leden van de Protestantse Kerk in Nederland (PKN) aan het landelijk bestuur van de kerk. „Wij menen dat het voor een oprecht gesprek van belang is de verschillen helder te maken, ook als ze schuilgaan achter schijnbare overeenkomsten.”

De brief is een initiatief van theologe en oud-verzetsstrijdster Hebe Kohlbrugge. Meer dan tachtig 'prominenten' van de verschillende flanken van de PKN hebben de brief ondertekend, van auteur en bijbeluitlegger Nico ter Linden tot oud-voorman van de Gereformeerde Bond Jan van der Graaf.

De briefschrijvers lopen vooruit op

een nota over dialoog met de islam, die de PKN in voorbereiding heeft. Volgend voorjaar zal de synode dat stuk bespreken. „Wij menen in de Protestantse Kerk twee kampen waar te nemen”, zegt een van de ondertekenaars van de brief, ds. Piet van Veldhuizen uit Hendrik-Ido-Am-

'Wij menen twee kampen waar te nemen in de kerk'

bacht. „De ene groep is sterk gericht op de eigenheid van het christendom en en wil geen dialoog met de islam. De andere groep wil graag dialoog, maar geeft daarbij gemakkelijk het eigene van het christendom op.” Voor dat laatste willen de briefschrijvers waken, zegt Van Veldhuizen.

De aanstaande islamnota van de PKN is óók een antwoord op de open brief 'Een gezamenlijk woord' die een groep internationale moslimprominenten twee jaar geleden verstuurd aan kerkleiders overal ter wereld. Bij dat document vragen de bezorgde protestanten zich af of er wel zoveel gezamenlijks is in de islam en het christendom. „Het gaat ons om de vraag of we onder God of Allah als de Ene wel hetzelfde verstaan.”

Piet van Veldhuizen: „Degenen binnen de kerk die voor de dialoog zijn, waren erg blij met 'Een gezamenlijk woord'. Maar wij vinden dat dat stuk van christenen vraagt dat zij hun eigenheid opgeven.”

En nee, zegt Van Veldhuizen, hij en de andere ondertekenaars vertrouwen er niet op dat die 'eigenheid' bij de opstellers van de islamnota van de PKN in goede handen is. „Die gaan natuurlijk het gemeenschappelijke benadrukken.”

Initiatiefneemster Hebe Kohlbrug-

ge, 95 inmiddels, drukt zich milder uit. „Onze brief is geen kritiek op de kerk, en het is ook geen blijk van wantrouwen. Wij willen ons mengen in het gesprek, dat is een vanzelfsprekende manier van meelevens met de kerk.”

Maar waarom wachten de briefschrijvers niet tot de islamnota verschenen is en zij de inhoud ervan kennen? „Als zo'n stuk er eenmaal ligt, is het lastig om er nog iets aan te veranderen”, zegt Van Veldhuizen. „Zelfs synodeleden lukt dat maar moeilijk, leert de ervaring.”

„Achterafkritiek leveren is flauw”, vindt Hebe Kohlbrugge. „De islam is een moeilijk onderwerp en ik ben er veel bezig. Zou ik dan niet laten weten wat ik meen dat belangrijk is, zo van: lieve synode, dit denk ik?”

Kohlbrugge bezorgde in 2001 de bundel 'De islam aan de deur' met essays van haar kort daarvoor overleden zuster Hanna, die jarenlang hoogleraar Perzisch was. Net als voor christenen is er voor moslims maar

één troost, benadrukt Hanna Kohlbrugge in haar essays. „Troost zoeken wij bij Christus.”

Hebe Kohlbrugge heeft haar brief vorige week persoonlijk afgegeven op het hoofdkantoor van de PKN in Utrecht. „Ze zeiden: 'dankjewel'. En niet: 'Eigenwijze pier, waar bemoei je je mee'.”

Kohlbrugge rekt niet op een

rechtstreeks antwoord op haar brief, zegt ze. Ze hoopt volgend voorjaar in de islamnota haar boodschap terug te zien. En zo niet? „Dan zien we verder. Daar valt nu nog niet over te profeteren.”

i De brief van bezorgde PKN'ers én 'Een gezamenlijk woord' staan op www.trouw.nl/rf

Ramadangroet aan moslimvrienden

Ieder jaar schaaft de Protestantse Kerk in Nederland zich achter de 'ramadangroet' die de Raad van Kerken in Nederland opstelt. Die voorgedrukte groet, geadresseerd aan 'geachte moslimvrienden', kunnen christenen voorzien van een persoonlijke boodschap en overhandigen aan islamitische kennissen. In de ramadangroet van dit jaar valt te lezen: „In deze maand is er iedere avond dat bijzondere moment van het verbreken van de vas-

ten en het samen delen van voedsel. Wij zijn u dankbaar dat u anderen in uw omgeving daarbij betreft en laat delen in de vreugde van uw iftarviering. Het zijn momenten dat de dialoog en vriendschap worden versterkt. God zij geloofd!” En: „Met deze groet spreekt de Raad van Kerken de wens uit dat deze bijzondere maand ons allen zal sterken in ons gedeelde verlangen naar vrede en betere verstandhoudingen in onze Nederlandse samenleving.”